

BACHELOROPPGAVE

Friluftsliv og identitet

En undersøkelse av hva som er med på å påvirke utviklingen av identiteten til stipendiater på folkehøyskoler.

av

Benedicte Olsen Sakkestad 103
og Nora Warhuus Samuelsen 106

Bachelor i Friluftsliv
ID3-322
Desember 2012

Forord

Denne oppgaven ble skrevet i forbindelse med bachelorstudiet i friluftsliv ved Høgskolen i Sogn og Fjordane, avdeling idrett og friluftsliv.

Tema friluftsliv og identitet ble valgt da vi synes det er interessant og spennende. Det har vært en utfordrende og lærerik prosess, både når det gjelder innsamling av data og oppgaveskrivingen i seg selv.

Vi vil takke Marit S. Andresen for god veiledning og tips og triks underveis. Vi vil også takke våre informanter som stilte opp til intervju og Leif Nesheim for gjennomlesing i innspurten.

Sogndal 19.12.2012

Nora Warhuus Samuelsen og Benedicte Olsen Sakkestad

Sammendrag

Friluftsliv kan være en arena for identitetsbygging. Det å bygge en identitet er en viktig oppgave for de som vokser opp i dagens samfunn. Identiteten vår defineres gjennom de valgene en gjør i livet, og det en bruker fritiden sin på forteller mye om hvem du er. De som har en friluftslivsinteresse har ofte blitt sosialisert til dette allerede i barndommen. Dette gjør at de senere i livet velger venner som også har denne interessen. Det moderne friluftslivet har fått mange nye aktiviteter som krever mye kunnskap og utstyr. Innen disse aktivitetene følger det også med egne sosiale koder i forhold til hvordan en bør kle deg, hva slags utstyr en bør ha, hvilke blader en leser osv. Gjennom å kjenne til disse sosiale kodene kan en identifisere seg gjennom disse nye friluftslivsaktivitetene. Alle våre informanter har blitt sosialisert til friluftslivet i barndommen, som også har gjort at de har valgt dette som unge voksne. De kjenner godt til trender og utviklingen innen den aktiviteten de driver med. Dette lærer de gjennom friluftslivsmedier og gjennom å se film. På sosiale medier fremstår de som friluftslivsfolk, men ønsker i liten grad å innrømme at dette er viktig for deres identitet. En del av det å identifisere seg gjennom friluftslive er kanskje ubevisst. Konklusjonen er at friluftslivet er en viktig arena for identitetsbygging for de som velger det.

Innhold

Sammendrag	3
1. Innledning	6
1.1 Valg av tema	6
1.2 Problemstillingen	7
2. Teori	8
2.1 Sosialisering til friluftsliv og motivasjon.....	8
2.2 Valg.....	10
Venner.....	10
Friluftslivsaktiviteter.....	11
Klær og utstyr	12
Friluftslivsmedier	13
Sosiale medier.....	14
2.3 Identitet	15
3. Metode	17
3.1 Hva er metode?	17
3.2 Kvalitativ metode.....	18
3.3 Utvalg.....	19
3.4 Intervjuguide, intervju, og bearbeiding.....	20
3.5 Hermeneutisk tilnærming.....	21
3.6 Reliabilitet og validitet.....	22
4. Resultat og diskusjon	24
4.1 Sosialisering til friluftsliv og motivasjon.....	24
4.2 Valg.....	27
Venner.....	27
Friluftslivsaktiviteter.....	28
Klær og utstyr	29
Sosiale medier.....	31
Friluftslivsmedier	32

4.3 Identitet	33
5. Konklusjon.....	35
6. Litteratur	37
Vedlegg 1	39
Intervjuguide.....	39

1. Innledning

I dagens samfunn er livsstil og identitet to sider av samme sak. Det vi gjør forteller historien om hvem vi er. Hvem vi ønsker å være bestemmer hva vi ønsker å gjøre og omvendt. Kjernen av identitetsprosjektet handler om hva vi interesserer oss for og hva vi bruker tiden vår på. Et kjent og kjært fritidssysse her til lands er friluftslivet, med moderne tider har også friluftslivet utviklet seg til å bli en viktig arena for identitetsbygging. Derfor ønsker vi å se nærmere på hvordan friluftslivet er med på å påvirke identitetsprosjektet til en gruppe unge voksne med en sterk interesse for friluftsliv.

Oppgaven vår består av tre deler. Første del er en presentasjon av vårt tema og problemstilling. Andre del er teorier rundt hva som kan være med å forme et individs identitet, med fokus på friluftsliv som en arena for identitetsbygging. I del tre er en redegjørelse for metoden i oppgaven. Del fire er diskusjonskapittelet, vi vil diskutere de teoretiske perspektivene opp i mot de funnene vi har gjort gjennom intervjuene med våre informanter. Avslutningsvis vil vi samle trådene i en konklusjon.

1.1 Valg av tema

Vi mener friluftslivet, med alle sine nye aktiviteter, i større og større grad blir en livsstil enn bare en fritidsaktivitet. For mange gjennomsyrrer friluftslivet mye av hverdagen og er representert ikke bare i det en gjør, men også hvem en er og hvordan en presenterer seg selv - identiteten. Friluftslivet i dag er i stadig i forandring, som all annen menneskelig virksomhet. Sider ved samfunnsutviklingen i dag bidrar til at friluftaktiviteter og andre interesser, tydelig inngår i identitetsprosjektet (Heggen, et. al 2001).

I denne oppgaven tar vi utgangspunkt i Bjørn Tordsson og den engelske sosiologen Anthony Giddens for å få et innblikk i hva begrepet identitet omhandler. Identitet er et ord som kommer av det latinske ordet *idem*, som betyr *samme som* (Tordsson 2010), altså handler identitet om det

å se seg selv i forhold til noe annet. I Stortingsmelding nr. 39 (2000-2001) blir friluftsliv definert som ”opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse”(<http://www.regjeringen.no/nr/dep/md/dokument/proposisjonar-og-meldingar/stortingsmeldingar/20002001/stmeld-nr-39-2000-2001-/1.html?id=194964>). Det er denne definisjonen vi tar utgangspunkt i gjennom vårt arbeid.

1.2 Problemstillingen

For å finne ut mer om temaet friluftsliv og identitet ønsket vi å se på en gruppe unge voksne som er aktive utøvere av friluftslivsaktiviteter. Det er i overgangen fra ungdom til voksen at en blir stilt ovenfor mange valg som er med å forme identiteten, med bakgrunn i det en har med seg fra oppveksten. For å best mulig kunne diskutere denne tematikken kom vi frem til følgende problemstilling:

”Hvordan påvirkes identiteten til unge voksne gjennom å gå et år på folkehøgskole med fokus på friluftsliv”

Vår problemstilling er altså en undersøkelse av hvordan unge voksne, i vårt tilfelle stipendiater¹, utvikler sin identitet gjennom å drive med friluftsliv et helt år av livet sitt. Vi har valgt å trekke frem noen spesifikke faktorer. Disse faktorene er deres bakgrunn innen friluftslivet, eller sosialisering til friluftsliv. Hvilke valg de stilles ovenfor i forhold til venner, friluftslivsaktiviteter, klær og utstyr, sosiale medier og friluftslivsmedier. Hele veien med fokus på hvordan disse faktorene kan påvirke utviklingen av deres identitet.

¹ En stipendiat er som regel en andreårselev som velger å jobbe mellom lærer og elever et ekstra år.”*En som får en særlig funksjon som medhjelper, hjelpeinstruktør, tilrettelegger og igangsetter i skolemiljøet*” (Torshus Folkehøgskole 2012).

2. Teori

Før var identitet noe som i stor grad var forutbestemt gjennom sosial stand og yrke. I dagens samfunn er samfunnsstrukturen forandret og en er nødt til å ta valg for sitt eget liv og skape sin identitet gjennom disse valgene. Friluftslivet, med sine mange nye former, er blitt en viktig arena for identitetsbygging og selvrealisering. I dette kapittelet skal vi trekke frem teori knyttet til noen av de ulike faktorene som kan være med å påvirke ens identitet. Først vil vi se på sosialisering til og motivasjon for friluftslivsutøvelse, det vi sosialiseres til som barn har mye å si for hva en velger for en selv senere i livet. Deretter hva slags valg en stilles ovenfor som ung voksen i dag i forhold til venner, friluftslivsaktiviteter, klær og utstyr og friluftslivsmedier og sosiale medier. Til sist vil vi komme med noen teorier om identitet og hva som ligger i det å bygge en egen identitet i det senmoderne samfunnet.

2.1 Sosialisering til friluftsliv og motivasjon

Sosialisering kan forstås på ulike vis avhengig av hva slags tilnærming en velger, men i bunn og grunn dreier det seg om forming og utvikling. Sosialisering sett i forhold til samfunnet fokuserer på hvordan vi formes likt i like samfunn gjennom språk og tankeformer. Individualisering er også en sosial prosess. I vårt samfunn er det stort fokus på det unike individet og det er viktig å understreke at en skiller seg fra det dominerende eller vanlige, disse ideene blir i stor grad presentert for oss gjennom mediene (Frønes 2011).

Det er i familien individet i stor grad innskriver samfunnets normer, verdier, regler og tenkemåter til sine egne. En kan si at familien er en miniatyrtutgave av resten av samfunnet og gjennom sosialisering blir dette en naturlig del av individet, en selvfølge, dette kalles ofte primærsosialisering. Familien anses å være det viktigste stadiet i sosialiseringsprosessen. Senere i livet kommer sekundærsosialiseringen, der lærere, medier og kamerater er sentrale. Spesielt i tenårene anses hoveddelen av sosialiseringen å forflyttes fra familien til venner (ibid). For at friluftslivet og dets tenkemåter skal bli en naturlig del av en selv spiller altså familien en viktig

rolle, kanskje den viktigste. En viktig forutsetning for at ønsket om å drive friluftsliv skal oppstå, er at du har en mulighet for å komme deg ut i naturen på ett tidlig tidspunkt i livet (Gåsdal 1998).

Motivasjonen for å drive med friluftsliv kan spenne over hele bevissthetsskalaen. Et eksempel kan være at en går på tur for å komme i bedre form, dette vil da være en helt åpenbar motivasjon, men andre motiver kan være helt eller delvis ubevisste, som bare den gode følelsen av å være ute i frisk luft (Odden og Aas 2002). Vi skiller ofte mellom indre og ytre motivasjon, der indre motivasjon er det at en vil på tur for å oppleve det turen kan gi deg. Ytre motivasjon er for eksempel at en kan få status hos andre ved å gjennomføre turen. Motivene sosialt samvær, fysisk aktivitet, kontemplasjon og naturopplevelse er de klart viktigste for størstedelen av befolkningen. Motiver som høsting og spenning/mestring er ikke like viktige, men høsting mister oppslutning i forhold til motivet spenning/mestring som i økende grad er et viktig motiv for friluftslivsutøvelse. Grunnen til dette er i følge Odden og Aas (2002) at en har fått bedre økonomi og lettere tilgang på egnet utstyr for typiske spenningsaktiviteter og de færreste av oss trenger å drive med fiske eller jakt av økonomiske grunner.

“For det andre vil en økende generell vektlegging i samfunnet av det utfordrende og spennende gjøre slike motiver mer valgbare. Utøvelsen av friluftslivsaktiviteter får i økende grad betydning for den enkeltes identitetskonstruksjon, og da vil aktiviteter knyttet mestring og spenningsmotivene framstå som langt mer attraktive enn aktivitetene som relateres til høstingsmotivet.” (Odden og Aas 2002: 137)

Odden og Aas (2002) setter her det hele i sammenheng, samfunnets utvikling mot at en stilles ovenfor valg i forhold til eget livsløp, betydningen av disse valgene i forhold til identitetskonstruksjon og hvordan moderne friluftslivsaktiviteter fremstår som mer attraktive enn tradisjonelle. En av de livsområder som en i stor grad bestemmer over selv er fritiden. Den kan en fylle med aktiviteter som en identifiseres seg med eller ønsker skal bli en del av ens identitet, en forteller historien om seg selv gjennom det en bruker fritiden sin på. Derfor vil det være

forskjellige historier fra han som går på ski over vidda i forhold til han som pumper pudder i bratt skogsterreng på ski (Bischoff og Odden 2002).

Når det kommer til motiver for å drive med spenningsaktiviteter, som frikjøring på ski, så skulle en kanskje tro at naturen fungerer som en kulisse for selvrealisering og at tradisjonelle motiver som “naturopplevelse” ikke fikk store oppslutningen. Men det er snarere tvert om. Bischoff og Odden (2002) trekker frem noen motiver som frikjørere vektlegger i sin aktivitet “...å få oppleve naturens stillhet, å få oppleve landskap og stemninger i naturen og å oppleve samhørighet med naturen”. Altså finnes det mer tradisjonelle motiver innen det moderne friluftslivet.

2.2 Valg

Det å finne ut hvem en er og skape sin egen identitet, handler i dagens samfunn om å gjøre mange valg. Hvordan du fremstår er blant annet et resultat av hvem en er venner med, hvilke aktiviteter en driver med, hva slags klær en har på, hvilke medier en bruker og hvordan du fremstiller deg selv gjennom sosiale medier. I dette kapittelet skal vi forsøke å diskutere hvordan disse valgene er med på å forme identiteten til de som har en livsstil der friluftsliv er en viktig aktivitet.

Venner

Det at de unge som vokser opp i dag er konstant utsatt for valg, stiller de i en posisjon der de ikke har noen faste holdepunkter på hvem de er og hva de skal bli. Derfor blir jevnaldrende viktige sosialiseringspartnere, en rolle som før var foreldrenes (Bischoff 1998). Med dette utgangspunktet vil vi se på denne rollen venner for utviklingen av identitet gjennom teori om grupper fordi venner en har hjemmefra eller en klasse på folkehøyskolen gjerne kan kalles en gruppe.

Cartwright og Zander definerer gruppen slik: *“En gruppe er en samling individer med relasjoner seg imellom som gjør at de i vesentlig grad er avhengig av hverandre”*, Underlid (1997: 14). Grunnene til at vi er medlem i en gruppe vil variere. Som oftest har vi ikke bestemt selv hvilken gruppe vi skal vær medlem av, mens i andre sammenhenger kan medlemskap være helt frivillig. I en friluftslivsklasse på en folkehøgskole har du valgt linja, men du kan ikke velge dine klassekamerater (gruppede medlemmer). Den sosiale identiteten blir hentet fra våre kategorimedlemskap: Nasjonalitet, religion, yrkeskarriere, sosial og politisk tilknytning, etnisitet og annet. Selvoppfatningen² vår blir påvirket av de kategoriene vi hører til eller de vi ønsker å høre til, som gir oss en sosial identitet. Den sosiale identiteten er avgjørende for adferden vår og hvordan vi oppfatter oss selv og andre (Underlid 1997). Vi kan si at selvoppfatning utgjør en helhet bestående av tre rom; vår faktiske oppfatning av oss selv, hvordan vi ønsker å være og hvordan vi velger å fremtre for andre mennesker. Ofte blir resultatet et kompromiss mellom de to første. For eksempel at en ønsker å fremtre som tøff og uredd og derfor unngår situasjoner der en vet at en ikke er vil greie å opptre slik en hadde tenkt. Gjennom å gjøre seg erfaringer med ulike situasjoner der vi speiler oss i de andres reaksjoner, kan vi korrigere vårt eget selvbilde (Gjøsund og Huseby 2009).

Vi er hele tiden oppmerksomme på andres reaksjoner eller signaler på det vi gjør, men noen personers vurderinger vektlegger vi mer enn andres, disse kalles de signifikante andre. Det kan for eksempel være læreren din, en venn eller en som har høy status hos deg selv. I gruppesammenheng har dette noe å si for hvilke roller en får innad i gruppa og hvilke andre en føler seg tiltrukket av, er nøytrale til eller føler avstand til. En ønsker i større grad å identifisere seg med dem en føler seg tiltrukket av (ibid).

Friluftslivsaktiviteter

Breivik (1979) peker på to tradisjoner i norsk friluftsliv, landsbygdas friluftsliv og byens friluftsliv. Der bygdas friluftsliv er knyttet til det daglige livet på bygdene, utviklet i gammel

² Hvordan vi oppfatter oss selv

norsk bondekultur og byens friluftsliv som er et overskuddsfenomen av nyere dato, tilknyttet bykulturen.

Hovedinntrykket til Bischoff og Odden (2002) er at de tradisjonelle aktivitetene holder stand, men at friluftslivet har fått en tilvekst av aktiviteter som skiller seg noe ut fra det vanlige turfriluftslivet, det er blitt mer differensiert. Det de nye mestringsorienterte aktivitetene som frikjøring, terrengsykling, skiseiling, juvvandring, surfing med og uten kite som er mest iøynefallende i det moderne friluftslivet (Bischoff og Odden 2002).

Det er blitt vanligere at unge satser på en aktivitetsform, som er en hel pakke av bestemte teknikker, utstyr, litteratur og et sosialt miljø som kan gi en fellesskapsfølelse. Det brede spekteret av nye friluftslivsaktiviteter gir et større mangfold. På denne måten framstår friluftslivsfeltet som fylt av kontraster. De aktivitetene en velger gir en mening, mens aktiviteter en velger bort viser tydelig hvem man ikke vil være (Heggen, et. al 2001).

Klær og utstyr

Ifølge Klepp og Bjerck (2009) er tiden vi bruker på friluftsliv i Norge holdt seg stabil de siste årene, mens utstyrsforbruket til denne typen fritid har vokst raskt. Grunnene til dette kan være endringer i selve aktiviteten og om rekruttering og utestengelse. I dagens friluftslivsbekledning er det to viktige tråder som møtes. Den ene med vekt på det enkle og opprinnelige med klær inspirert av naturmaterialer og naturfolk etter arv av Nansen. Naturen blir her sett på som kontrast til by og sivilisasjon. Den andre er påvirkning fra idrett og sportsklær, som omfatter en rekke ulike aktiviteter hvorav de fleste stammer fra jakt eller krig. I motsetning til friluftslivsklær er sportsklær preget av rask teknologisk og estetisk utvikling. Sportsklær utvikler stadig de syntetiske materialenes funksjonalitet og utfordrer tradisjonelle regler for hva som er vakkert og anstendig, kvinnelig og mannlig (ibid). Med de klærne vi velger å ta på oss viser vi ikke bare hvem vi er, men også hvem vi vil være. Vi sender ut signal om hvilken identitet vi har i gruppa og hvor vi hører hjemme (Morley 1996).

I artikkelen “*Klær og utstyr for en hver anledning – Friluftslivets spesialisering*” av Klepp og Bjerck (2009) ser de på hvordan folk kler seg etter aktivitet/anledning. Anledning varierer med forholdene sted, aktivitet, vær og intensitet. En annet interessant tema er forholdet mellom anledning og praksis. Dett finnes mange ulike anledninger innen en praksis. Anledningen kan variere (sted, intensitet, vær og aktivitet), men de samme stedene, aktivitetene osv. inngår i ulike praksiser som gir ulike anledninger. For eksempel på Geilo fant de ut at de besøkende (turistene) ofte kledde seg i fjellkjær på kafé i sentrum fordi de ser på dette stedet som en fritidsarena i motsetning til beboerne i Geilo som går med hverdagsklær.

Friluftslivsmedier

Friluftsliv i dag er blitt så mangfoldig at det dukker opp flere ulike friluftslivsmedier som henvender seg til utøvere av spesielle friluftslivsaktiviteter. Det blir også stadig flere aktiviteter som får plass i friluftslivsmagasiner og omtales som friluftsliv. Horgen (2009) trekker han frem at fokuset på presentasjon og action forsterkes, samtidig som det blir mindre fokus på koblingen friluftsliv og naturvern. Friluftslivsmediene har som andre av vår tidsmedier gått gjennom en tabloidiseringsprosess. Fokus på populærkultur, underholdning og forbruk er typiske trekk ved denne tabloidiseringen. For å vekke interesse og for å få folk til å kjøpe produktet er form og bilder viktigere enn noen gang. (Horgen 2009)

I blader som *Fri flyt*, *Friluftsliv* og *Utemagasinet* er det stort fokus på mennesker i aktivitet. *Fri Flyt* har ofte spenningsfylte og dramatiske reportasjer med bilder. En ser også at utstyret har en sentral plass i bildene. Bladene vier mye plass til produkttester og en kan i følge Horgen (2009) se at utstyrsfokuset har vokst betraktelig fra de første bladene kom ut til i dag. Denne økte visualiseringen, produkttestene og utstyrsfokuset vitner om et økt fokus på leserne som forbrukere av tjenester og varer (ibid).

Friluftslivsmediene har en stor innflytelse på hva som presenteres som det virkelige friluftslivet. Mediene legger en føring for hva leserne skal være oppmerksom på og opptatt av. Ved å rette oppmerksomheten i bestemte retninger styrer mediene uttrykksformer og tankeformer til leserne

På denne måten får mediene en innflytelsesrik posisjon som påvirke våres virkelighetsoppfatning (ibid).

Horgen (2009) konkluderer med at friluftslivsmediene til en viss grad er med på å sette preg på det utøvende friluftslivet. Spesialmediene er med på å skape trender og utvikling og utgjør på mange måter en sosialiseringssinnsats som formidler kulturelle verdier. *“Dette henger sammen med at friluftslivet ser ut til å spille en vesentlig rolle i manges “identitetsprosjekt”* (Horgen 2009: 47). For å kunne identifisere seg med friluftslivet disse mediene formidler må en være ”trendy”, henge med og drive med de rette tingene.

Sosiale medier

Sosiale medier brukes som betegnelse på programvare og nettsteder som gir brukerne en mulighet til å samhandle og dele på internett (Frønes & Kjølørød 2010). Denne formen for å kommunisere med hverandre er et veldig nytt fenomen som har fått stor oppslutning over hele verden og fått mange ulike former. Kevin Kellys definisjon på sosiale medier: *“Det handler ikke om at du kan publisere hva du vil, det handler om summen av alle menneskers aktivitet på en arena der alle kan publisere hva de vil, og lese hva de vil”* (Jackson 2008; 29).

På sosiale medier kan en med andre ord velge hva en vil publisere og hva en vil lese. Noe er åpent for alle, mens hos andre kan en bestemme hvem som skal kunne se det du legger ut. En av de mest brukte sosiale mediene er Facebook. I begynnelsen av 2010 besøkte 4 av 10 nordmenn dette sosiale mediet hver dag. Facebook er utformet for å kunne dele informasjon og kommunisere med folk en kjenner. En kan f.eks. legge ut bilder og dele informasjon. Andre brukere kan kommentere og like dette. Man kan også kommunisere med andre brukere ved å sende privat meldinger (Jackson 2008).

Her kan en altså gjennom å velge hvilke sider av en selv en vil vise frem ovenfor venner og bekjente. Som på alle andre samfunnsarenaer så finnes det også på Facebook ulike normer og regler for hvordan en bør oppføre seg. Vår erfaring er at hvilke normer og regler som gjelder er avhengig av hvilken sosial gruppe en tilhører. For eksempel kan det å legge ut en type bilde være

godtatt i en sosial gruppe, mens i en annen gruppe blir det sett på som ukult, for eksempel et skrytebilde av noe du har gjort. En må derfor lære seg kjørereglene som er gjeldende for det miljøet en ønsker å identifisere seg med.

2.3 Identitet

Identitetsbegrepet er komplekst og forandrer seg i takt med samfunnets utvikling. I førmoderne tid var sosiale klasser og yrke noen en arvet av sine foreldre. På denne måten kan en si at identiteten var mer preget av arv enn valg. I moderne tid ble identiteten i større grad preget av valg, det var mulig for alle, uansett kulturell eller sosial bakgrunn å ta høyere utdanning. Men i valg av livsvei og karriere fantes det likevel etablerte roller knyttet til alder, kjønn, sosial status og yrke. Sosiale og geografiske forskjeller var i stor grad med på å bestemme den enkeltes identitet (Tordsson 2010).

Tordsson (2010) mener at vår egen tids samfunn³ mangler et felles prosjekt. Menneskene mangler en sammenheng og mål og mening i tilværelsen. De som vokser opp i dag forventes å velge sin vei, uten noen holdepunkter for hvordan en skal handle og uten at noen kan fortelle oss hvordan fremtiden de skal innrette seg etter vil se ut. På denne måten blir identitetsbygging hver enkeltes livsoppgave, eller et refleksivt prosjekt i følge Giddens (Tordsson 2010).

Refleksivitet betyr å se seg selv utenfra, å betrakte sin egen tenkning, relasjoner og handlinger. En har brutt med det tradisjonelle samfunnet og er i beredskap for utvikling og forandring. Dette gjelder, i følge Giddens, på alle plan, både det samfunnsmessige og institusjonelle og på det personlige og private. Giddens bruker også begrepet refleksiv handlingsovervåking for å vise at individet etablerer et fugleperspektiv på egne rutiner, tenkemåter og handlinger. Men dette betyr allikevel ikke at alt flyter, en skaper en nødvendig følelse av kontinuitet. Giddens peker på tillit og rutiner som to forhold som gir en følelse av kontinuitet. Med tillit menes at livet baseres på tillit til systemer, for eksempel at bussen kommer og går når den skal, eller at avisen ligger på

³ Kalt postmoderniteten eller senmoderniteten.

trappa hver morgen. Rutiner er i følge Giddens større systemer som danner den enkeltes livsstil. Alt dette kan endres og omdannes gjennom refleksiviteten (Aagre 2003).

“Selvet blir et refleksivt prosjekt i seg selv og iscenesetter seg selv gjennom livsstil og rutiniserte handlinger som innlemmes i klesvaner, spisevaner, oppførsel, smak og møtesteder. Jo mer posttradisjonelt et samfunn er, jo mer inngår livsstilen i kjernen av selvidentiteten og dens uopphørlige endringsprosess” (Aagre 2003: 47).

På denne måten beskriver Aagre (2003) Giddens syn på sammenhengen mellom identitet og livsstil. I det senmoderne samfunn er livsstilen det som i større og større grad identifiseres hvem vi er ovenfor oss selv og andre. Tordsson (2010) mener det er tre aspekter som er viktige å trekke frem i teoriene om identitetsbegrepet; nemlig tilhørighet, kontinuitet og autentisitet. Med tilhørighet mener han det å identifisere seg selv gjennom andre mennesker, for eksempel i en gruppe. Det som kjennetegner en gruppe er at en er like i form av holdninger, normer, hensikter og interesser. Han peker også på at det moderne samfunnet er i stadig forandring og at det krever at en må kunne opptre i ulike roller og tilpasse oss ulike situasjoner. Med kontinuitet menes at det også er sammenheng i de endringene som skjer hos individet, dette er selvrealiseringsprosjektet. Han mener at det er opp til hver enkelt å finne logikken i livsløpet og gjøre livshistorien meningsfull. Hvis en ikke finner denne logikken kan en bli en tilskuer til eget liv eller en taper. Det siste aspektet er autentisitet som betyr legitimitet, ekthet og sannhet. Hvis en er autentisk er det sammenheng mellom det en kommuniserer til andre og den en egentlig er. Vi lever i dag livene våre i offentlighet, hvor vi stadig blir vurdert av andre, derfor er det å bygge ”image” ofte dominerende og det blir ofte vanskelig å bygge en bro mellom det indre og det ytre, i følge Tordsson (2010). Dette er fordi en i stor grad kan konstruere identiteten din utad, gjennom for eksempel klesvaner og spisevaner, uten at dette samsvarer med den du egentlig er.

3. Metode

I dette kapitlet skal vi redegjøre for våre metodiske valg i gjennomføringen av vår undersøkelse. Først vil vi se litt på hva metode er og hvorfor vi har valgt kvalitativ metode. Deretter vil vi se på hvordan bruke kvalitativt forskningsintervju og vi har gjort det utvalget av informanter som vi har. Vi vil også redegjøre for en hermeneutisk arbeidsprosess, før vi avslutningsvis vil presentere noen refleksjoner omkring reliabiliteten og validiteten i vår forskning.

3.1 Hva er metode?

Vilhelm Aubert definerer metode slik:

“En metode er en fremgangsmåte, er middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder” (Dalland 2002: 71).

Vi skiller mellom to ulike forskningsmetoder; kvantitativ og kvalitativ metode. Kvantitativ metode er basert på empirisk forskning, det vil si at den vil analysere, kartlegge, beskrive et fenomen gjennom bruk av statistiske metoder. Kvalitativ metode bygger ofte data på uformelle samtaler, observasjoner og verbale uttrykk. I kvalitativ metode kan informantens meninger, intensjoner selvforståelse og holdninger stå sentralt. Metoden vil også gi rom for personlige valg og improvisering underveis, vi vil kunne bruke den fremgangsmåten som vil gi mest innsikt i hver enkelt av situasjonene (Befring 2007).

Ut i fra vår problemstilling vil bruk av kvalitativ forsknings metode kunne gi oss best svar på problemstillingen. Dette kan begrunnes med at vi mener det er denne metoden som vil gi oss gode data og problematisere temaet på en faglig interessant måte.

3.2 Kvalitativ metode

Kvalitativ metode kjennetegnes av at den egner seg godt til studier av temaer det har vært lite forsket fra før, som for eksempel nye kulturelle fenomener (Thagaard 2009). Identitetsbygging og unge voksne er et felt det er mye forsket på, men vi mener at det å se på friluftsliv som en identitetsskaper er en lite utforsket problematikk, og et nytt kulturelt fenomen.

I motsetning til kvantitativ metode som har til hensikt å telle opp fenomener, har kvalitativ metode som hensikt å få frem fyldigere beskrivelser og vektlegge betydningen (Johannessen, et.al 2006). Dette er ønskelig når vi skal forske på hvordan unge voksne bruker friluftsliv som identitetsbygging. Vi ønsker å få mye informasjon om noen få enheter, derfor vil kvalitativ metode passe oss bedre enn en kvantitativ metode som omfatter stor utvalg. Gjennom vår studie vil vi ha fleksibilitet, ved at vi kan forandre opplegget i løpet av undersøkelsesprosessen og vi på den måten kan tilpasse våres erfaringer og nye utfordringer vi får underveis.

Til forskjell fra hverdagslig synsing, må en i forskningsundersøkelser samle inn dokumentasjon eller data som gjenspeiler den virkeligheten som vi skal undersøke. Det er mange måter å gjennomføre undersøkelser på, som betyr at data kan komme i mange forskjellige former (ibid). En forskningsundersøkelse er det kvalitative forskningsintervjuet.

Det kvalitative forskningsintervju er hovedsakelig en samtale der en stiller spørsmål og en svarer, men intervjuet bærer mer et preg av en dialog enn spørsmål og svar. Men disse to partene er ikke likestilt i intervjusituasjonen i og med at det er intervjueren som stiller spørsmål og har kontroll. Det kvalitative forskningsintervjuet kan karakteriseres som en samtale med en struktur og et formål (Johannessen, et.al 2006). Intervjuet kan enten vær ustrukturert, der en bare har noen temaer eller spørsmål en vil innom.

Vi har valgt et strukturert intervju, som betyr at vi har brukt et fast oppsett, der rekkefølgen på spørsmålene er fastlagt før intervjuet. Et slikt intervju kan ligne noe på et prekodet spørreskjema.

Forskjellen er at et kvalitativt intervju er åpent, det vil si at vi ikke formulerer svaralternativer på forhånd. Dette fører til en mindre innvirkning fra forskeren og informantene får formulere svarene sine med sine egne ord. Vi får også ett mer utfyllende svar enn hva vi ville fått med et prekodet spørreskjema (ibid).

Fordelene med å bruke ett strukturert intervju er at vi kan sammenligne svarene fra de fire informantene. Det er også en fordel at ett slikt standardisert intervju er konsentrert og fokusert slik at det vil ta kortere tid å gjennomføre intervjuet. I tillegg blir analysearbeidet enklere og mindre tidkrevende da vi kan analysere intervjuene spørsmål for spørsmål og sammenlikne hva informantene har svart på samme spørsmål.

Vi er interessert i stipendiatene sine erfaringer og oppfatninger, og mener at gjennom ett kvalitativt intervju vil dette komme best frem. Etersom sosiale fenomener er komplekse, vil det kreves et kvalitativt intervju som går i dybden for å kunne avdekke dette. Et spørreskjema vil begrense muligheten til å avdekke ting underveis ettersom forskeren har gjort seg opp en mening om hvordan ting henger sammen på forhånd og vil teste om det stemmer (Johannessen, et.al 2006).

3.3 Utvalg

Før man kan begynne å lete etter informanter må en velge ut felt eller miljø hvor vi vil utføre prosjektet (Ryen 2002). En kvalitativ studie er basert på et strategisk utvalg, det vil si at vi har valgt ut informanter som har egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til vår problemstillingen og undersøkelsens teoretiske perspektiver (Thagaard 2009). I vår problemstilling ønsker vi å finne ut av hvordan identiteten til unge voksne utvikler seg gjennom å gå et år på folkehøyskole med fokus på friluftsliv. Valget av informanter falt på stipendiater ved folkehøyskoler. Dette er en gruppe unge voksne som gjennom minst ett år har brukt mye tid på friluftslivet ved å være elev ved en friluftslivslinje. Videre har de valgt å jobbe ytterligere ett år med å videreformidle sin kunnskap og erfaringer med friluftsliv til nye elever ved

folkehøgskolen. Dette er en gruppe som etter vårt skjønn ser på friluftsliv som en viktig del av seg selv, i tillegg er de i en alder der identitetsbygging er viktig (Heggen et. al 2001).

Vi tok kontakt med fire forskjellige folkehøgskoler i Norge, der vi fikk kontaktinformasjon til stipendiatene på skolen og avtalte intervju med dem. Etersom disse elvene er fra forskjellige folkehøgskoler rundt om i landet, valgte vi å intervju tre av de over Skype⁴. Dette muliggjorde at vi kunne velge stipendiater fra folkehøgskoler over hele landet. Vi har valgt å anonymisere informantene og har derfor gitt de følgende navn: Lise, Tina, Knut og Geir. Hvilken folkehøgskole de kommer fra vil heller ikke bli oppgitt, da det hadde gjort det enkelt å identifisere stipendiatene. Informantene kommer fra forskjellige plasser i landet.

3.4 Intervjuguide, intervju, og bearbeiding

Før intervjuene utarbeidet vi en intervjuguide, der vi skrev ned undertema vi mente var viktigst for oppgaven. Under hvert undertema satt vi opp flere intervju spørsmål, som vi stilte under intervjuet. Som sagt tidligere brukte vi Skype for å gjennomføre 3 av intervjuene.

I de intervjuene vi gjennomførte over Skype kan en diskutere om en får hele aspektet av sosiale prosesser i en dialog, ettersom det å prate til en datamaskin ikke er det samme som å møtes i virkeligheten. Men vi følte at det fungerte overraskende bra. Vi fikk til en god kommunikasjon med informantene. I tillegg til notater brukte vi båndopptager slik at alt som ble sagt i løpet av intervjuet ble tatt opp, dette gjorde at vi fikk transkribert over på papir nøyaktig det informantene hadde sagt.

⁴ Skype er en gratis telefoneneste som går over internett der du i tillegg til lyd også kan se hverandre gjennom et web-kamera.

I første omgang transkriberte vi, det vil si vi skrev ned alt de sa i løpet av intervjuet, noe som viste seg å være svært tidkrevende. Men til gjengjeld ble vi eksperter på de intervjuene vi fikk ansvar for og gjorde jobben med å gjøre første omgang med analyser litt enklere.

En stor del av prosessen med denne oppgaven har vært å bearbeide intervjuene. I kvalitativ dataanalyse vil det som regel være data i tekstform en tar utgangspunkt i. Det kan være vanskelig å få oversikt og over den informasjon som ligger i materialet, det er også være vanskelig å vite hvor vi skal starte å analysere. Det var da en fordel for oss å starte med å systematisere datamaterialet for så å begynne på fortolkningsarbeidet.

3.5 Hermeneutisk tilnærming

Kvalitativ metode er en metode under utvikling og det er derfor viktig å være tydelig rundt de prosessene som fører til resultater. I denne oppgaven har vi valgt en hermeneutisk tilnærming. Som vil si at fenomenene vi undersøker kan fortolkes på flere måter. I motsetning til en statistisk analyse, må en i kvalitativ forskning gjennom den hermeneutiske sirkel (Johannessen et. al 2006). For å forstå de meningene vi har fått fra våre informanter må vi gjøre en fortolkning som kun kan forstås i lyset av helheten og er ikke en absolutt sannhet (Thagaard 2009). Det er derfor viktig at vi reflekterer rundt vår egen forståelse som bygger på våre tidligere erfaringer og tidligere forskning og teori som vi har fått kjennskap til gjennom bachelorstudiet. Det er dette som er grunnlaget for de fortolkninger vi har gjort oss i arbeidet med denne oppgaven.

Hvis vi bruker nivåer av fortolkning som et begrep for å forklare vår hermeneutiske tilnærming, kan vi si at første nivå av fortolkning foregikk gjennom den forforståelsen vi har for temaet og i utviklingen av vår intervjuguide. Deretter fortolket vi under selve intervjuet, vi gjorde oss opp en mening om hva informantene meinte. Videre gjorde vi om alt de sa til tekst gjennom transkriberingen og fortolket ikke nødvendigvis, men gjorde oss bedre kjent med materialet. Dette har gitt oss grunnlag for en grundig beskrivelse, det vil si en beskrivelse som ikke bare beskriver det som observeres, men også hva informanten kan ha ment, hvilke fortolkninger

vedkommende har gitt og våres fortolkninger som forskere. I motsetning til en overfladisk beskrivelse som kun beskriver det som observeres (Thagaard 2009). Det er dette vi har forsøkt å gjøre i resultat- og analysedelen, som vil være tredje nivå av fortolkning der en ser på svarene opp mot teorien.

3.6 Reliabilitet og validitet

I all forskning må en stille seg spørsmålet om hvorvidt det en har gjort eller skal gjøre har reliabilitet og validitet. Dette gjelder i alle områdene av forskningsprosjektet; dataen en har samlet inn, hvilke data en velger å bruke, hvordan den har blitt innsamlet og hvordan den blir bearbeidet (Johannessen, et.al 2006).

Reliabilitet går på at en skal oppnå stabile og presise resultater gjennom å minske forekomsten av målefeil (Befring 2002). For at vi skulle oppnå en best mulig reliabilitet i vårt prosjekt har vi måtte erkjenne hermeneutikkens poeng, vi kan ikke være objektive i vår fortolkning av data, den er farget av vår forforståelse for tema. Målet for vårt valg av kvalitativt intervju som metode har vært å få en ennå dypere forståelse for tema. Men det har vært viktig for oss å ha en strukturert intervjuguide som vi har fulgt og det har hele veien vært den samme som har hatt intervjuerrollen, den andre har tatt notater underveis. Dette var for å sikre oss at intervjusituasjonene ble mest mulig like. Vi ser at i enkelte situasjoner har vi måtte komme med en utvidet forklaring av spørsmålet, hos de intervjuene det gjelder vil vi ta det med i betraktning i diskusjonen. Ledende spørsmål har vi unngått etter beste evne.

På en side har vi, som friluftslivsstudenter og unge voksne, kanskje kunnet identifisere oss i litt for stor grad med de vi har intervjuet og hatt en noe kameratslig tone. På den annen side har vi hatt gode muligheter for å sette oss inn i deres tankegang og på den måten kunne tolke svarene deres rett. Dette har vi vært klar over, men føler ikke det har vært i veien for å få gode svar på vår problemstilling. I forhold til utvalget av informanter har vi også tenkt over at alle de stipendiatene vi har intervjuet har gått et år på den samme folkehøgskolen som de er stipendiat

på. Det synet de har fått innlært gjennom sine lærere på folkehøyskolen kan i være med å påvirke hvordan de svarer på våre spørsmål.

Validitet handler om hvorvidt resultatene vi har fått er svaret på det vi spurte om i utgangspunktet. For at oppgave skal ha validitet stilles det flere krav. Den må ha begrepsvaliditet, det vil si at en det er en faglig konsensus rundt begrepet som blir nyttet. Det må være et logisk grunnlag, med dette menes at en må være kritisk til innholdet og utformingen, som for eksempel kildene vi velger å bruke. Et annet premiss er at en skal sammenligne med lignende undersøkelser, men dette er utfordrende i kvalitativ forskning ettersom problemområdet ofte veldig avgrenset og derfor lite forsket på fra før. I kvalitativ forskning ser en heller på tolkningsvaliditeten, altså hva andre fagpersoner tolker ut fra det samme forskningsmaterialet (Befring 2002). For vår del har det handlet om å bruke begrepsavklaringer som er interessante i forhold til problemstillingen, men som selvfølgelig er utviklet av anerkjente teoretikere, som Tordsson innen friluftslivet og Giddens innen sosiologien. Innholdet i oppgaven har falt på plass gjennom vår hermeneutiske tilnærming, der vi har fått nye utfordringer etterhvert som vi har tilegnet oss ny kunnskap. I hvilken grad det er mulig å etterprøve denne undersøkelsen er vanskelig å svare på, men vi har prøvd å redegjøre for de valgene vi har tatt og på bakgrunn av dette vurderer vi reliabiliteten og validiteten som god.

4. Resultat og diskusjon

I dette kapitlet vil vi presentere de resultatene vi har fått gjennom våre intervjuer og diskutere dette opp i mot vår problemstilling. Vi har valgt å dele kapitlet inn i tre hovedtemaer som på en naturlig måte belyser problematikken. Først vil vi se på hva som er motivasjonen for å gå på folkehøyskole med fokus på friluftsliv, deretter hvilke valg stipendiatene gjør i forhold til venner, friluftaktiviteter, klær og utstyr og sosiale medier. Avslutningsvis hvordan disse valgene påvirker utviklingen av deres identitet. Gjennom å se på alle disse temaene mener vi å kunne diskutere på en god måte hva som er med på å påvirke identiteten til disse fire stipendiatene, fordi det sier noe om deres bakgrunn, hva de påvirkes av, hvorfor de tar valg, hvorvidt disse er bevisste eller ubevisst og hvordan alt dette er med på å styre deres utvikling av identitet.

4.1 Sosialisering til friluftsliv og motivasjon

Vi var interessert i å finne litt ut av hva slags bakgrunn informantene våre hadde innen friluftsliv før de begynte på folkehøyskole. Identitetsbygging i moderne tid handler om å ta selvstendige valg (Tordsson 2010), men vi vet også at vi fra tidlig i livet formes gjennom ulike sosialiseringprosesser (Frønes 2011). Vi kan tenke oss at alle valgene vi tar påvirkes i noen grad av de tidligere erfaringer vi har med oss, derfor synes vi det er interessant å se på når i livet informantene ble sosialisert inn i friluftslivet, hvem som tok de med på tur og hva slags friluftsliv de i så fall ble sosialisert til.

På spørsmålet om hva slags bakgrunn de har fra friluftslivet før de startet på folkehøyskole svarer alle fire at de fra veldig ung alder har blitt tatt med ut på tur av familien, gjerne i bæremeis og pulk. Gåturer og skiturer er de aktivitetene de sier at de gjorde mest med familien. Knut svarer at han har jakta mye, gjerne hver helg i fjellet. Geir svarer til og med at han har gått friluftsliv på videregående og har noen erfaringer fra ekspedisjonsprege turer. *“Vi har egentlig vært mye på tur sommer som vinter, så det er der jeg har det fra at jeg er glad i å være ute”* (Lise). Med dette utsagnet kan vi forsterke påstanden om at det er familien som i første omgang introduserer en for friluftslivet og det virker også som om de vi intervjuet var veldig klar over og

nesten takknemlig for nettopp dette. Aktivitetene som de ble introdusert for første gang i livet kan vi absolutt kalle tradisjonelt friluftsliv. Ingen svarer at de som barn drev med mer moderne typer friluftslivsaktiviteter, som toppturer eller klatring.

“Når du bor på et lite sted som meg, så er det å leke nesten friluftsliv. Jeg har alltid lekt i skogen og bare kjødd rundt, stått på ski og lekt” (Knut). Her påpeker Knut at plassen han har vokst opp på har en nærhet til naturen og at dette har hatt mye å si for hans forhold til friluftsliv, det å leke var “nesten” friluftsliv. I Følge Gåsdal (2009) er det akkurat dette, nemlig nærhet til naturen på et tidlig tidspunkt i livet, som er viktig for at ønsket om å drive friluftsliv skal oppstå. *“Alt begynte med når jeg var liten, jeg fikk veldig fort interesse for det og jeg bor liksom i fjellet [...] det har bare bygd seg opp”* (Geir). To svarer at de bor i umiddelbar nærhet til fjellet og en svarer at de alltid har hatt hytte på fjellet, kun Lise forteller at de i barndommen pleide å reise langt avgårde for å drive med friluftsliv.

Nå har vi tatt for oss barndomsårene og tidlig ungdom og hørt at informantene har foreldrene sine å takke for at de ble tatt med på friluftslivsaktiviteter i tidlig alder. Det som er litt interessant er at tre av fire svarer at det er eldre søsken, eller venner av eldre søsken, som i størst grad påvirket de til å starte på friluftsliv på folkehøyskolen. Dette samsvarer godt med at sosialiseringen har forflyttet seg fra familien, eller foreldre, og over på venner (Frønes 2011). Eldre søsken og deres venner er kanskje forbilder og har stor påvirkningskraft. Informantene svarer at de har fått høre om mange gode erfaringer ved å dra på friluftslivslinje på folkehøyskolen. Foreldrene virker ikke å ha vært pådrivere for å få barna sine til å ta et år med friluftsliv, men de har i stor grad vært positive til dette valget. Dette kan ifølge Tordsson (2010) være fordi mange av de som er foreldre i dag har vokst opp i den moderne tid og har selv måtte definere sin egen identitet gjennom egne valg.

Motivasjon er viktig å forstå for å få bedre innsikt i hvorfor en tar de valgene en gjør, som regel er det enten et indre driv eller en belønning i andre enden som motiverer en til velge noe fremfor noe annet (Odden og Aas 2002). Informantene våres har allerede tatt valget om å drive med

friluftsliv på folkehøyskole ikke bare ett, men to år på rad, derfor er det nok noen viktige motivasjonsfaktorer som ligger til grunn for det de driver med. Vi ønsket å få et innblikk i hva som motiverer de og se hvorvidt de hadde ulik motivasjon og om de skiller seg mye fra de motivasjonsfaktorene folk flest har. I følge Odden og Aas (2002) er friluftslivet som regel indre motivert og det er sosialt samvær, fysisk aktivitet, kontemplasjon og naturopplevelse som er de viktigste faktorene i friluftslivsmotivasjon. På spørsmålet om hvorfor de driver med friluftsliv svarer de veldig likt det som Odden og Aas (2002) har kommet frem til. *“Jeg får så fryktelig glede av det, det er så godt og jeg blir så glad av det [...] bare det å stå opp om høsten og det er frost på bakken, da kan du gjøre hva du vil, da spiller det ingen rolle, da er det fint.”* (Tina)

De skildrer fine naturopplevelser, glede, sosialt samvær, kontemplasjon, ja egentlig veldig sammenfallende med det resten av befolkningen har svart. *“Jeg føler en sånn der tomhet, får kanskje problemer med å sove hvis jeg ikke har vært ute, hvis jeg ikke har fått rørt meg litt ute i naturen [...]”* (Knut). Med dette utsagnet forteller Knut at for han er det helt nødvendig for helsen hans å drive med friluftsliv. Det er flere av informantene som svarer lignende ting, at friluftslivet er nesten terapi for dem og at det får de til å være glad og holde seg i bedre humør. Dette forteller noe om det som skjer inni en når en er ute, kontemplasjon og naturopplevelsene påvirker sinnstemningen (Odden og Aas 2002). For stipendiatene så virker dette som en veldig sterk motivasjon, det er nesten en nødvendighet for helsa deres at de kommer seg ut på tur. Men de peker også på at den gode følelsen de får inni seg og det gode humøret henger tett sammen med at de er fysisk aktive når de holder på med friluftsliv.

“[...] på topptur liker jeg å ikke presse meg for hardt, men å kjenne at jeg bruker kroppen, åh! det er deilig [...]” (Lise). Det å ta seg ut kroppslig er et typisk tradisjonelt ideal innen friluftslivet (Bischoff og Odden 2002) og det er også noe som går igjen i alle intervjuene vi har gjennomført, det å bruke kroppen og bli sliten eller ta seg ut blir blant alle disse unge voksne sett på som noe godt eller deilig. Det er også viktig for dem å holde seg i form. Dette er et motiv som ikke bare handler om den gode følelsen ved å bli sliten på en tur, men det å holde seg sunn og frisk i lengden gjennom aktivitet i naturen. Dette er nok et ideal for de fleste unge voksne som driver med friluftsliv, på den måten er mange av motivene deres ganske tradisjonelle. I følge Tordsson

(2010) er det livsstilen som i større og større grad identifiseres hvem vi er ovenfor oss selv og andre.

4.2 Valg

Valg er noe av det en møter som ung voksen i dagens samfunn. Tordsson (2010) sier så er det å ta valg er noe en tvinges til å gjøre. Vi har med andre ord stor mulighet til å påvirke vår egen livsvei og bestemme hvem vi vil være. Mennesket gjennomgår flere sosialiseringprosesser, både i familien og i samfunnet ellers, noe som er med på å legge et grunnlag for vår identitet. Men størstedelen av identiteten kan vi selv forme gjennom det vi gjør, hvem vi er med og hvordan vi fremstiller oss selv. Derfor vil vi i se på hvordan valg i forhold til venner, friluftslivsaktiviteter, klær og utstyr, friluftslivsmedier og sosiale medier kan påvirke utviklingen av selvidentiteten til unge voksne.

Venner

Venner, er som tidligere nevnt, de viktigste sosialiseringspartnerne i overgangen fra å være barn til å bli voksen (Bischoff 2009). Derfor er det spennende å se på dette som en av faktorene som er med på å påvirke utviklingen av identiteten til hver av stipendiatene. Det å speile seg selv i andre, eller det refleksive prosjektet, er typisk for tiden vi lever i. Derfor er det interessant å se på hvilke venner de vi intervjuer ser på som de “signifikante andre” (Aagre 2003), eller de som de i størst grad vil identifisere seg med, og hvilke venner de tenker å ta med seg videre i livet. Vi har valgt å spørre de om disse tingene i forhold til de vennene de har hjemmefra før de startet på folkehøyskolen og nye vennskap de har fått på skolen for å se hvem de i størst grad identifiserer seg med. Og på den måten kunne si noe om hvorvidt interesser og livsstil er viktig for utviklingen av identiteten for disse unge voksne.

Her var det veldig interessant å se at på spørsmålet om hvorvidt de har forandret seg i forhold til sine venner hjemme, på dette svarer de to jentene at det har de i stor grad. De mener at de gamle vennene er “stuck” hjemme og har utviklet seg lite. De har fortsatt de samme vennene og interessene i motsetning til dem selv. Guttene derimot synes i mindre grad å ha forandret seg,

eller vokst fra hverandre. Knut svarer etter at han dro på folkehøyskole har han blitt bedre venner med dem hjemme.

Jentene virker som de identifiserer seg mindre med de vennene hjemme og påpeker at deres interesser er de samme selv om de selv har fått seg mange nye, det kan virke som om de ikke ser helt verdien i gjøre andre ting enn friluftsliv på folkehøyskole. *“Jeg skjønner liksom ikke helt poenget med å gå på folkehøyskole med andre ting enn friluftsliv”* sier Tina og Lise forteller at da hun møtte igjen vennene sine til jul etter et halvt år på folkehøyskole så tekte hun at *“[...] herregud, de står jo på akkurat samme sted som de alltid har gjort, at de orker, herregud så kjedelige de er.”* Her kan det altså se ut som om interesser og livsstil har mye å si for hvem en velger å identifisere seg med og at på folkehøyskole så lever de i en boble der alt annet virker kjedelig og lite givende. Altså de som kanskje var de “signifikante andre” tidligere i livet har nå blitt byttet ut med nye mennesker som en i større grad ønsker å speile seg selv i.

Likevel så svarer alle at de kommer til å ha både gamle venner hjemme fra og nye venner fra folkehøyskolen i fremtiden. *“Jeg har iallfall lyst til å være med folk som jeg kan gå på tur med”* sier Lise, altså er like interesser viktig for hvem en velger å være med. Tordsson (2010) forteller at selv om identitetsprosjektet er veldig flytende og at en hele tiden stilles ovenfor valg, så er det noen aspekter som mennesket allikevel forholder seg til i identitetsbyggingen. Det ene aspektet er kontinuitet, at det er en rød tråd, eller sammenheng i livet en lever. Det at alle stipendiatene vil beholde gamle venner i fremtiden er kanskje et tegn på at de vil skape en logikk og sammenheng i tilværelsen. De føler en tilhørighet til det stedet de er vokst opp og det er derfor en viktig del av deres identitet å bevare de vennene som alltid har vært der.

Friluftaktiviteter

To av informantene påpeker at det har kommet til mange nye former for friluftsliv og at det er dette som karakteriserer det moderne. Selv mener de at de driver med både moderne og tradisjonelt friluftsliv. Men vi ser at det er det moderne friluftslivet som er mest utøvd blant stipendiatene. Samtlige av våre informanter forteller at frikjøring på ski er den

friluftslivsaktiviteten de verdsetter mest og prioriteter høyest, hvert fall vinterstid. “[...] *det er mest ski, det er ski jeg elsker.*” (Knut)

Av alle fire stipendiatene er altså dette deres klare favorittaktivitet, guttene som jentene. Det kan kanskje si noe om hvor populært dette er nå for tiden. Vi spurte ikke direkte hva som var motivasjonen deres for å drive med akkurat slike spenningsaktiviteter, men det de svarte på var hva som er motivasjonen deres for å drive med friluftsliv generelt. De nevner også andre motiver, som samsvarer bedre med mer spenningspregede aktiviteter. Blant annet så svarer Geir dette på spørsmålet om hva han får ut av friluftslivet: *“være ute å kose seg og ha det gøy og få mer kunnskap og erfaring.”*

Geir svarer altså at i tillegg til å kose seg og ha det gøy så får han mer kunnskap og erfaring. Bischoff og Odden (2002) mener dette handler om mestring og samspill med naturen som er med på å bekrefte hvem du er, eller identiteten din, gjennom det du gjør. Han er altså opptatt av læring og skaffe seg nye erfaringer i det han gjør. Det er kun en Tina som eksplisitt peker på spenning og adrenalin som en motivasjon for friluftslivsaktiviteten: *“[...] det er spenning og adrenalin - det er gøy!”*. Det er dette hun søker etter med sin skikjøring og det er dette som er gøy. I følge Bischoff og Odden (2002) er det å søke utfordringer, mestring og spenning er motiver som normalt står sterkere blant frikjørere enn hos de som driver med andre vinteraktiviteter. Våre funn viser imidlertid at kun en av fire nevner dette som en motivasjon for sitt friluftsliv, men så spurte vi heller ikke direkte om dette i våre intervjuer. Kanskje har dette også noe å gjøre med hvordan stipendiatene har tatt til seg deres læreres måter å snakke om friluftsliv på. *“Det er en ro og det beste jeg vet er å bare gå, jeg kan godt gå med andre, men det å bare være i sine helt egne tanker, det er en helt annen måte å filosofere over livet på enn det vi gjør nå [...]”* (Knut).

Klær og utstyr

Ifølge Klepp og Bjerck (2009) er tiden vi bruker på friluftsliv i Norge holdt seg stabil de siste årene, mens utstørsforbruket til denne typen fritid har vokst raskt. Det som er interessant å se på

er hvordan klær og utstyr er med på å påvirke stipendiatene sin identitetsbygging. I tillegg er det interessant å se på om det er bevist eller ubevist hva klær de går med. Stipendiatene vi har intervjuet mener friluftslivet har forandret seg både på godt og på vondt. Stipendiatene mener det er blitt mer utstyr som gjør det letter å drive med friluftsliv, men og at folk har mye mer utstyr nå en tidligere som ikke blir brukt. Utstyret blir kjøpt for å få status innenfor den typen friluftsliv en driver med. I følge Bischoff og Odden (2002) er det ikke bare aktivitetene som har blitt mer differensiert, med alle disse aktivitetene følger det med den rette typen utstyr og klær til hver enkelt aktivitet. Stipendiatene mener det at Goretex jakka, luen og ullgenserer identifiserer friluftslivsfolk. De nevner også at de ikke lenger bare er friluftslivsfolk som går rundt i Goretex jakka, lue og ullgenserer. *“Et aktivt friluftsliv er både sunt, moderne og politisk korrekt. Det er nok mange som kjøper jakker her fordi de ønsker et sporty image”*(Kjell Arntsen Daglig leder hos XXL, Adresseavisen 10.09.2009).

“Det verste jeg ser er sånne folk som går rundt i friluftslivsklær hele tida for å få det image om at det er mest mulig kult å gå rundt og bare ha fett utstyr liksom” (Knut). Som nevnt av Klepp og Bjerck (2009) tidligere er det forskjell på aktivitet/anledning. Det er mange forskjellige anledninger innen en praksis. Anledningen kan variere, men de samme stedene, aktivitetene osv. som inngår i ulike praksiser som gir ulike anledninger. Her ser vi ett eksempel på at Knut ikke synes du kan gå i friluftslivsklær til en hver anledning. De andre stipendiatene vi intervjuet, gikk heller ikke i rundt i friluftslivsklær til vanlig. *“[...]det er helst når jeg er på tur jeg har turklær på, til vanlig går jeg med vanlig klær”* (Geir). Det vi ser at de ikke bevisst går rundt i friluftslivsklær til vanlig for å identifisere seg med friluftslivet. De forteller samtidig at heller ikke rundt og fryser for å følge moten. De kler seg praktisk, men mer urbant til hverdags.

Dette viser at moten blant aktive unge mennesker som driver med friluftsliv er mer urban og inspirert av nye former for aktiviteter som skating og surfing. Dette er kanskje ikke bevisst av dem vi intervjuet, men de klærne en velger vil alltid sende ut et signal om hvem du er og ikke minst hvem du ønsker å være (Morley 1996). Det å drive med friluftsliv som ung voksen og identifisere seg gjennom det handler ikke om å ta på seg Goretex- jakka, men heller tvert om. En kler seg urbant og sporty, uten at det ser ut som om du kommer rett fra fjelltur.

Sosiale medier

Sosiale medier gir brukerne en mulighet til å samhandle og dele på internett (Frønes og Kjølrsrud, 2010). Et eksempel på et sosialt medium er Facebook, som nok er det mest brukte. Facebook er på lista til alle informantene over de mest besøkte nettstedene. Som tidligere nevnt kan du dele informasjon og bilder på Facebook, som venner kan like og kommentere. Som bruker av Facebook selv, har vi sett det er vanlig å legge ut bilder og informere vennene dine om hva du driver med. Spørsmålet er hva er grunnen til dette? Ingen av informantene deler mye bilder på sosiale medier, men alle svarer at dette er svært vanlig blant friluftslivsmedelever. Og grunnen til dette er at de er opptatt av å vise hva de driver med til de hjemme og til folk som ikke driver med friluftsliv.

”Hvis man legger ut et kult bilde så ønsker man jo at flest mulig skal spre det og like det liksom. det blir litt sånn for å vise at en driver med noe kult, Få en bekreftelse på at det er bra det vi driver med[...]” (Tina)

Her forteller Tina, at det er viktig at andre folk skal like det du driver med. I følge Tordsson er det å bygge ”image” ofte dominerende, da vi i dag lever livene våres i offentlighet, hvor vi stadig blir vurdert av andre. For å få oppmerksomhet da blir det kanskje viktig å gjøre ting som ikke alle andre gjør, som Lise sier: “[...]lyst til å vise at dem gjør kule ting som er, ja kanskje litt ekstreme eller sånn som ikke alle gjør [...]” I denne sammenheng kan vi tenke oss at vår Facebook profil representerer den vi ønsker å være, eller det image vi ønsker å ha. Tordsson (2010) mener det er viktig å kunne bygge en bro mellom det indre, den vi faktisk er, og det ytre. Dette sier han blir vanskelig når fokuset er det å bygge et image. Kanskje ønsket om å fremstå på en spesiell måte gjøre at en fjerner seg mye fra den en egentlig er. I verste fall kan en se for seg at en kjører ned en bratt fjellside på ski kun for å få et bilde av det og kunne fremstå som en frikjører på Facebook. Lise poengterer dette godt, gjennom å gjøre litt ekstreme ting, eller ”*sånn som ikke alle gjør*”, kan en vise omverdenen hvor unik en er og at en har egen identitet. Fallgraven, som vi var inne på, er at gjennom Facebook konstruerer en identiteten sin i stor grad

selv og ønsket om å fremstå som noe annet enn det en egentlig er kan gjøre at en mister seg selv på veien mot det perfekte “image” (Tordsson 2010).

Friluftslivsmedier

Det friluftslivsmediet som oftest er besøket av våre informanter er friflyt.no. I tillegg til å besøke nettsiden blir magasinet ofte lest i papirformat. Det er og andre friluftslivsmedier som informantene liker å lese (langrenn.com, Fjell og Vidde, Utemagasinet). Det informantene liker å lese er intervjuer av folk som har erfaring, og se hvordan de har kommet dit de er i dag. Likevel er det bilder som de finner mest interessant. De synes også det er interessant å lese om utstyr. Med unntak av Knut som heller leser reiseberetninger, som for eksempel om Helge Ingstad, da han synes blader fort kan bli litt for overfladiske. Han mener Friflyt ikke er like overflatisk som andre blader og nettsider, han bruker brukmarkedet på friflyt.no flittig. Dette viser at Knut er bevisst på hvordan han vil fremstå og dysser ned at han ser i Friflyt, som er veldig vanlig blant de andre stipendiatene. Det virker som han vil fremstå som litt mer tradisjonell og vil ikke være for opptatt av media.

I blader som Fri Flyt, Friluftsliv og Utemagasinet er det stort fokus på mennesker i aktivitet. Fri Flyt har ofte spenningsfylte og dramatiske reportasjer/bilder. I disse bildene har også utstyret en sentral plass, i tillegg til at det blir viet en del plass til produkttester. Denne økte visualiseringen, produkttestene og utstyrsfokus vitner om et økt fokus på leserne som forbrukere av tjenester og varer. *”Hvis det ikke er noe spesielt skiføre, så kan du pumpe opp gleden med å se skifilmer”* (Geir). Skifilmer blir ofte sett på av stipendiatene som inspirasjon, eller som Geir sier, som oppladning til vinteren når det ikke er skiføre.

“Jeg ser jo ofte der folk kjører kjempe bratt, sånt som jeg egentlig ikke tørr å gjøre selv, men som jeg liker kjempe godt å se på og tenke at det skal jeg gjøre en gang” (Lise). Dette vitner om at media har en stor påvirkning på sine lesere, både blader/internett og film. Vi kan si skikjørerne blir forbilder for stipendiatene, da de har ett ønske om å kunne kjøre slik selv en gang og se slik ut. *“Man har jo ett ønske om å kunne kjøre sånn selv en gang”* (Tina). Men også at de blir sterkt

påvirket av hva utstyr som skal bli brukt i dag. Som Horgen (2009) nevner er det viktig i identitetsprosjektet å være “trendy”, henge med og drive med de rette tingene.

4.3 Identitet

Identitetsbygging er hver enkeltes livsoppgave. Da de som vokser opp i dag forventes å velge sin vei, uten at noen kan fortelle de hvordan fremtiden de skal innrette seg etter vil se ut, og uten noen holdepunkter for hvordan de skal handle (Tordsson 2010). De valgene stipendiatene har valgt å ta og tar, er med på å bygge deres identitet. Mens familien anses på å være det viktigste stadiet i sosialiseringprosessen, vil venner, medier og lærere være sentrale for stipendiatene sin sosialisering i livet nå og senere.

Alle stipendiatene sier de er blitt sosialisert til friluftslivet gjennom sine foreldre. Vi ser at venner, media og lærerne som de har på folkehøgskolen påvirker identiteten deres nå. Da vi spurte dem om hvem de kommer til å være venner med i fremtiden svarte de at de kommer til å beholde noen hjemme fra og noen fra folkehøgskolen. De kommer til å beholde dem de føler en tilhørighet med og de med samme interesser. Dem de vil identifisere seg med.

På spørsmålet om hvordan de identifiserer seg med friluftslivet, svarer de fleste at de ikke går med friluftslivsklær til vanlig. Men de er veldig glad i å snakke om friluftsliv og de utnytter en hver anledning til å snakke om det friluftslivet de driver med. *“[...] jeg er ikke noe glad i å flashe utstyr, det blir for meg litt teit. Likevel så bruker jeg det for det det er verdt i samtale med folk. det er jo alltid artig med noen bra historier og sånt”* (Knut). Gjøsund og Huseby (2009) mener at hvordan vi oppfatter oss selv utgjør en helhet bestående av tre rom; vår faktiske oppfatning av hos selv, hvordan vi ønsker å være og hvordan vi velger å fremstå for andre.

Det vi ser er at stipendiatene velger å fremstå som friluftslivutøvere ovenfor andre. De liker veldig godt å drive med friluftsliv og liker å uttrykke til andre at de gjør det, vi har også sett de har bilder på Facebook som identifiserer dem med friluftsliv. I friluftslivsmediene er det først og

fremst bildene de ser på. De forteller at de ser på bilder for motivasjonens skyld, men vi oppfatter det også slik at det er for å følge med på hva utstyr og klær som er nytt, for å kunne oppdatere seg. I følge Tordsson (2010) kan en i stor grad kan konstruere identiteten din utad, gjennom for eksempel klesvaner uten at dette samsvarer med den du egentlig er.

Stipendiatene sier de kommer til å beholde venner både fra folkehøyskolen og venner de er vokst opp med. Det er viktig for de å beholde de vennene med felles interesser og dem de har gode relasjoner med. Vi forstår det slik at de vil beholde de vennene de kan identifisere seg med. I følge Gjøsund og Huseby (2009) er vi hele tiden oppmerksomme på andres reaksjoner eller signaler på det vi gjør, men noen personers vurderinger vektlegger vi mer enn andres, disse kalles de signifikante andre. Det kan for eksempel være læreren din, en venn eller en som har høy status hos deg selv. I følge Tordsson (2010) er det ettermoderne samfunn er livsstil det som identifiserer hvem vi er ovenfor oss selv og andre.

Nansen sa en gang: *“Se i ødemarkene, i skogsensomheten, med syn av de store vidder og fjernt fra den forvirrende larm, er det personligheten formes”* (Tordsson 2010: 25). Han mener at det er i naturen personligheten formes. Hvis personlighet i overført betydning kan bety identitet, så er det altså ute på tur at identiteten bygges. Dette samsvarer godt med tanken om at friluftslivet er en viktig arena for identitetsbygging.

5. Konklusjon

I dette prosjektet har målet vært å undersøke hvordan identiteten til unge voksne påvirkes gjennom å gå et år på folkehøyskole med fokus på friluftsliv. Vi har intervjuet fire stipendiater og fokusert på et utvalgt av faktorer som kan være med å påvirke identiteten til denne gruppen. Sosialiseringsprosessene en har gjennomgått i barndommen er viktig for å forstå de valgene en gjør som voksen. Alle våre informanter ble sosialisert til friluftslivet hjemme i familien fra tidlig alder av og sier at dette har vært viktig for deres valg av friluftsliv som en interesse videre i livet. Dagens samfunn preges av at en må gjøre valgt som identifiserer hvem en er.

Det å velge venner, som er viktige sosialiseringspartnere, sier noe om hvem du er. Stipendiatene er opptatt av å bevare venner hjemmefra som ikke nødvendigvis har de samme interessene som de selv. De identifiserer seg med disse gjennom en felles barndom og tilhørighet til hjemstedet. Men de påpeker også at det vil være viktig med venner som er interessert i friluftsliv i fremtiden, og at det er disse vennene de identifiserer seg med nå.

Friluftslivet har de siste årene hatt en utvikling der det har kommet mange nye aktiviteter til. Disse nye og moderne aktivitetene karakteriseres av at de krever spesielle ferdigheter og utstyr. De vi intervjuet interesserte seg mest for moderne former for friluftsliv, topptur på ski og frikjøring var den aktiviteten alle helst ville drive med. Men når det kom til motivene deres for å drive med friluftsliv var de mer tradisjonelle og søkte freden, det sosiale og det å bruke kroppen ute i naturen. De identifiserer seg altså med disse nye formene for friluftsliv, samtidig er det de tradisjonelle motivene de søker.

De klærne vi har på oss og det utstyret vi bruker sender ut signaler om hvem vi vil være. Vi bruker ikke mer tid på friluftsliv nå enn før, men desto mer ressurser. Stipendiatene var opptatt av å ikke bli identifisert som en storforbruker av klær og utstyr, men utstyrsomtaler i blader og det å holde seg oppdatert på utstyrsfronten var likevel viktig for de.

På sosiale medier kan en i dag konstruere en identitet som samsvarer med slik en ønsker å fremstå. Ingen av dem vi intervjuet var opptatt av å dele bilder, og hvis de gjorde det var det for å

vise de hjemme hvordan hverdagen deres på folkehøyskolen var. Kun en nevnte at det var viktig for henne å få positive tilbakemeldinger på bildene hun la ut på sosiale medier. Det viser seg også at samtlige av de fire har profilbilde på det sosiale mediet Facebook som viser at de er på tur. Uten å ville innrømme det så handler nok disse mediene i stor grad om det å identifisere seg selv gjennom de interessene en har.

Hva som er ”trendy”, hvordan henge med og hvem som er kule lærer en gjennom mediene. Friluftslivet har helt egne blader, nettsider og filmer som appellerer til de tilhengerne av de ulike aktivitetene. Dette gjør at en kan holde seg oppdatert på sin friluftslivsaktivitet. Det å surfe på nettsidene, lese bladene og se filmene var svært vanlig blant dem vi intervjuet og har nok en stor påvirkningskraft på deres selvoppfatning og identitet.

Gjennom å se på alle disse ulike faktorene og hvordan de påvirker utviklingen av identiteten kan vi konkludere med at friluftslivet er en viktig arena for identitetsbygging. Men det ikke bare selve aktiviteten eller det som foregår på turen som en definerer seg gjennom, det er alt det rundt. Klærne du har på deg, utstyret du kjøper, bladene du leser, vennene dine og bildene av det du har gjort er alle med på å fortelle historien og hvem du er. Stipendiatene vektlegger mest det som er sosialt akseptert å røpe i forhold til hvor bevisste de er sin egen identitetsbygging. Men vi mener at gjennom å se på svarene de ga oss opp mot de teoretiske perspektivene kan vi si oss enige i at unge voksne i dag har en stor oppgave i å finne ut hvem de er og hvem de vil være.

6. Litteratur

- Aagre, W. (2003) *Ungdomskunnskap - Hverdagslivets kulturelle former*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS
- Befring, E. (2007) *Forskningsmetode med etikk og statistikk. 2. utgave*. Det Norske Samlaget
- Bischoff, A. (1998) *Friluftsliv og ungdom - endring fra tradisjonsoverføring til valg og personlig utvikling*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 1998, FRIFO
- Bischoff, A. & Odden, A. (2002) *Nye trender i norsk friluftsliv - utvanning eller forsterkning av gamle mønstre og idealer*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 2002
- Breivik, G. (1979) *To tradisjoner i Norsk friluftsliv*, NIH kompendiet.
- Dalland, O. (2002) *Metode og oppgaveskriving for studenter*. Gyldendal Norsk Forlag
- Frønes, I. (2011) *Moderne barndom*. 3. utgave, Cappelen Damm AS
- Frønes, I. & Kjølørød, L. (2010) *Det norske samfunn*. 6. utgave, Gyldendal akademisk
- Grann, A. (10.09.2009) *Klær i storform*. Adresseavisen adr-tabloid.
- Gjøksund, P. & Huseby, R. (2009) *To eller flere... - basiskunnskaper i gruppepsykologi*. Cappelen Damm AS
- Gåsdal, O. (1998) Universitet i Bergen, sosiologisk institutt: *Hvorfor er vi så interessert i friluftsliv? Om forhold mellom friluftsliv og sosialt liv*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 1998 FRIFO
- Heggen, K., Myklebust, J.O. & Øia, T. (2001) *Ungdom - I spennings mellom det lokale og det globale*. Det Norske Samlaget
- Horgen, A. (2009) *Friluftslivet slik media ser det*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 2009 FRIFO
- Jackson, I. (2008) *Sosiale medier - hvordan ta over verden uten å gå ut av huset*. H. Aschaug & Co.

Johannessen, A., Tufte, P.A. & Kristoffersen, L. (2006) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 3. utgave. Abstrakt forlag

Klepp I. G. & Bjerk M. (2009) *Klær og utstyr for en hver anledning – Friluftslivets spesialisering*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft 2009 FRIFO

Morley, D. K.-H. C. (1996). *Critical dialogues in cultural studies*. London: Routledge

Odden, A. & Aas, Ø. (2002) *Motiver for friluftslivsutøvelse - Teori, metoder og resultater fra norske undersøkelser i perioden 1974-2001*. Rapport fra konferansen Forskning i friluft, Øyer 19.-20. november 2002. FRIFO

Ryen, A. (2002) *Det kvalitative intervjuet - fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

St. meld nr. 39 *Friluftsliv – en vei til høyere livskvalitet* [internett] tilgjengelig på <http://www.regjeringen.no/nn/dep/md/dokument/proposisjonar-og-meldingar/stortingsmeldingar/20002001/stmeld-nr-39-2000-2001-/3/5/2.html?id=324932> [besøkt 22.09.12]

Thagaard, T. (2009) *Systematikk og innlevelse - En innføring i kvalitativ metode*. 3. utgave. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS

Tordsson, B. (2010) *Friluftsliv, kultur og samfunn*. Høyskoleforlaget

Torshus Folkehøgskole (2012). *Stipendiat/andreårselev* [internett] tilgjengelig på http://www.folkehogskole.no/index.php?page_id=86&skole_id=72&produkt_id=125275&page_row_id=1329426&chc_kurstype=42 [besøkt 22.09.12]

Underlid, K. (1997) *Gruppepsykologi*. Fagbokforlaget

Vedlegg 1

Intervjuguide

Informasjon til intervjuobjektet:

Intervjuet handler om dine tanker rundt temaet friluftsliv og identitet. Ditt navn vil bli anonymisert. Intervjuet vil bli tatt opp på bånd og transkribert. Hvis ønskelig kan du få tilsendt oppgaven når den er ferdig. Intervjuet vil ta rundt 1 time.

1. *Tilhørighet og identitet*

- Hvor er du fra?
- Hvor gammel er du?
- Hvilken bygrunn har du fra friluftsliv før du begynte på folkehøgskolen?
 - Driver familien med friluftsliv?
 - Når begynte du med friluftsliv?
 - Hvem fikk deg til å starte med friluftsliv?
- Hvorfor søkte du friluftsliv på folkehøyskole?
 - Hva påvirket deg?
 - Hvem påvirket deg?

2. *Gruppe og konformitet*

- Hvilken linje går du på?
- Hva gjør dere på linja?
- Hvilke oppgaver har du på linja?
 - Faglig
 - Sosialt
- På hvilken måte skiller du deg fra andre stipendiater på andre linjer?
- Skiller du deg fra den nye elevmassen?
 - På hvilken måte
- Har du andre venner hjemme som studerer, jobber (gjør noe annet enn deg)?
- Hvis ja, har dere forandret dere på ulike måter?
 - Hvorfor det tror du?
- Hvordan å ses igjen etter ditt første år på fhs?
- Hvem tror du kommer til å være dine venner i fremtiden?
 - Hvorfor?

3. *Forståelse av friluftsliv (tradisjonelle vs. det moderne friluftslivet)*

- Hva slags friluftsliv driver du med nå?
- Hvordan vil du definere det friluftslivet du holder på med? Med adjektiver som stikkord (eks. bratt, rolig, «ekstremt», nyttig etc)
- På hvilken måte har friluftslivet forandret seg gjennom tidene (etter 1850)?
- Hva tror du menes med «tradisjonelt friluftsliv»?
- Hva tror du menes med «moderne friluftsliv»?
- Hvilke av disse typene friluftsliv driver du med?

4. *Motiv for friluftslivutøvelse (motivasjon)*

- Hvorfor driver du med friluftsliv?
- Hvorfor er det viktig for deg å drive med friluftsliv?
- Hva får du ut av friluftslivet? (opplevelser, spenning, risiko, mosjon. Etc.)
 - Hvorfor?
- Hvordan oppfatter du friluftslivsmiljøet på skolen?
- Hva gjør du for å identifisere deg med friluftsliv?
 - Er for eksempel «riktig» utstyr/klær viktig?
- På hvilke måter kan en gjenkjenne folks om driver med friluftsliv?
 - Hva skiller friluftslivsfolk fra andre folk?

5. *Friluftslivets kjerneverdier (naturvern/naturfilosofi/etc)*

- Hvilke verdier tillegger du friluftslivet?
- Hva tenker du om å fysisk tilrettelegge for friluftsliv i norsk natur? (eks Gondol i Sogndal og Røldal, utbygging i Myrkdalen)?
 - Hvorfor?
- Synes du friluftslivet i dag er miljøvennlig?
 - Hvordan/ på hvilken måte?
 - Hvorfor/hvorfor ikke?
- Er du miljøbevisst?
 - På hvilken måte?
- Hvilke verdier tror formidler du videre til de andre elevene på skolen?
 - Er du bevisst på hvilke verdier du formidler?

6. *Friluftsliv og sosiale medier*

- Hvilke 4 nettsider surfer du hyppigst på?
 - Hvorfor?
- Ser du ofte filmer av ski, surf, padling, klatring eller andre friluftslivsaktiviteter?
 - Hvorfor?
- Leser du blader som Klatring, Fri flyt, Terrengsykkel, Ute, Surf norge?
 - Hvorfor?
- Tar du bilder eller filmer når du er på tur?
 - I så fall, hva bruker du dette til?
- Bruker du sosiale medier som facebook, twitter, instagram?
- Deler du turopplevelsene dine, i form av bilder og film, på sosiale medier?
 - Hvorfor?
- I hvilken grad er dette vanlig blant friluftslivselevne?
- Hva tror du en ønsker å oppnå med å dele opplevelser på sosiale medier?
 - Er «cred» viktig i miljøet i klassen?
 - Hva gir «cred»?
 - Hva skal til får å få «cred»?

Vi trenger et par minutter på å gå gjennom spørsmålene for å sjekke at vi har fått de svarene vi trenger, vent litt...

Ev. avrundende spørsmål

- Skal dere på noen turer i nærmeste fremtid?
- Hva skal du gjøre når du er ferdig som stipendiat ved folkehøgskolen?